

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק י"ז אדר תשפ"ג

פרשת כי תשא

שבת פרשת פרה

גליון תקפ"א

שנה י"ב

מפי ספרים וסופרים

"מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה"

לכך תפסו אותנו, והביאוהו אל הרב. העני החל בוכה, באומרו, מה עשיתי? הרי הרב נתן לי את השרשרת, ומדוע כעת הרב מתחרט?! הרב ענה לו ראה איני מתחרט כלל וכלל על התרומה הזאת, אלא רציתי להגיד לך שידוע אני אמנם שאתה רעב, ואולי בגלל זה תקנה כמה פרוסות לחם בעד שרשרת יקרה זו, ורציתי לומר לך שלא תחשוב כן, מטעם שבשרשרת זו שנתתי לך יש יהלום יקר, ראה נא שלא תמכור אותה בעד דבר זול, שיגמר תוך מספר רגעים.

כן הוא הנמשל: הקב"ה אומר מתנה טובה יש לי בבית גנזי ו"שבת" שמה לך והודיעם להם, דהיינו לך אמור להם שלא ימכרו את השבת קודש בעד כמה פרוטות.

ולמשל אם היו אומרים למישהו שיתנו לו את הכספת של איזה אדם שלומד כל היום, וחוסך פרוטה לפרוטה, אז אדם זה לא היה מתלהב במיוחד כיוון שאין לו הרבה. אבל אם יגידו שיתנו לו את הכספת של אחד מעשירי עם שברשותו יש אלפים של יהלומים, ואבני זהב, היה רץ שמח וטוב לב, מטעם שידוע שיש שם כמה מליונים טובים.

אז אם השבת נמצאת בכספת של הקב"ה כמה הוא שוויה?! נהרות נהרות של יהלומים ואבני זהב שאין בכלל לשער ולתאר את מספר הכסף שיש שם. אז א"כ אין לו לכבזו את השבת על כמה דברים גשמיים אלא על הדברים שאין להם שיעור, כמו גמילות חסדים ותלמוד תורה.

בפרשת השבוע כתוב "את שבתותי תשמורו" איתא בגמ' (ביצה טז:): אמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, לך והודיעם להם. לכאורה קשה דלמה משתמש הקב"ה במונח של "מתנה טובה יש לי בבית גנזי", הרי אם היה רוצה לומר שישמרו שבת שיגיד בפירוש "תשמרו שבת"? התירוץ יובן ע"פ מעשה בעני מרוד שהגיע לרב, ואמר: רבי, הגיע מים עד נפש, בני רעבים ולחם וצמאים למים אין לי אפילו פרוטה אחת שחוקה. לרב בעצמו לא היה גם מה לאכול בבית, אי לכך אמר לעני שאין בידו כל פרוטה, אבל המשיך העני: רבי, פרנסני. אז הלך הרב אל הסלון וראה שמונח שם על אחד מהמדפים שרשרת פנינים יקרה ונפלאה, מיד מבלי לחשוב פעמיים לקחה הרב, ונתן זאת לעני העומד בפתח.

לאחר כמה דקות, מגיעה לבית האשה של הרב, ונחשכות עיניה בראותה שהשרשרת פנינים לא נמצאת במקומה, לאחר ששאלה את הרב אם ראה זאת, אמר לה: כן, ולפני כמה דקות נתתי את זה לעני מרוד שהיה זקוק לזה כל כך. מיד התחילה אשת הרב להרים בכיות וזעקה מרה באומרה שזו היתה שרשרת יקרה, שיש בה יהלום ששוה הון עתק.

מיד פתח הרב בריצה אחרי האישה (שהיה עד לפני כמה דקות בביתו, וביקש צדקה). כראות העני שהרב רודף אחריו, פחד בחושבו שהרב מתחרט על התרומה, ורוצה לקחת זאת ממנו. בלי אומר ובלתי דברים פתח גם הוא בריצה. עוברים ושבים ראו שהרב בריצה אחר האישה העני הזה, וחשבו שהוא גנב,

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

א"ע הקב"ה מגביהו (עירובין יג), וזהו כי תשא את ראש בני שתגביהם עי"ז למעלה ראש. (תפארת שמואל)

ישראל נמשלו ליונה

ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם (ל', י"ב)
יש לומר הרמז ע"פ מה דאיתא (שבת מט.) שישראל נמשלו ליונה, וליונה יש שלושה שמות גזול ניפול ופרידא, שהשמות הללו אינם מורים לטובה ח"ו, ולזאת הבטיח לנו השם יתעלה שכאשר יפקוד ויזכור את ישראל שנמשלו ליונה, לא תהיה הזכירה במה שהשמות היונה אינם מורים לטובה ח"ו, וזהו הרמז ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, נגדף נוסרקון ניפול גזול פרידא, אלא הזכירה תהיה להפקד בפקודת ישועה ורחמים. (עקידת יצחק)

צדיקים תולים העבירות בעצמם, ועושים עליהם תשובה

וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלוהי זהב. לכאורה קשה היתכן שמשה רע"ה מקטרג על כלל ישראל ח"ו? אלא, שמשה רע"ה שהיה צדיק הדור תלה את החטא הזה בעצמו שהוא אשם בחטא הגדול הזה, וזה הפי' וישב משה אל ה' כלומר שמשה רבינו ע"ה עשה תשובה והתנצל בעצמו על שגרם את החטא הגדול הזה לכלל ישראל. (אמונת משה)

משה רבינו עשה תשובה מחמת הכללות שבו

על הנ"ל יש לתרץ שמשה רע"ה בגודל צדקתו וקדושתו עשה תשובה על אותו החטא, כי נגע בו החטא מחמת הכללות אשר בו, ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה, היינו דרך וידוי, שהתודה על החטא כאילו הוא עצמו חטא בזה, מפאת הרגשו שבאמת הוא שייך לו עצמו, ומחמת זה הגדיל החטא, כאשר ראוי הדבר בוידוי וחרטה להגדיל החטא, ולא להמעיטו ולהקטיניו, כדי להראות גודל החרטה האמתית (עיין תורת המנחה דרוש ע"ז).

התפילה מפנימיות הנפש זה יקר בעיני ה'

למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם (לב, יד)
בשם כ"ק עטר אממור זצללה"ה, עפי' המבואר בספה"ק למה הוצרך הקב"ה כח גדול ויד חזקה לפדות את ישראל ממצרים, ומה זה נגד הקב"ה אשר כולם כאין וכתוהו נחשבו. אולם הענין הוא יען כי היה אז ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה ר"ל וכמבואר בספרים, וס"מ טען מה נשתנו אלו מאלו הללו מגדלי בלורית כו' הללו עובדי עבודה זרה כו', לזה לעומת מדת הדין הקשה הוצרך הקב"ה להראות כוחו הגדול שהוא חסד העליון, להביט בפנימיות נפשות ישראל אשר זאת לא נגלה לשום בריה זולתו ית"ש ולפדותם ממעמקי בור ודות. אבל לכל האומות וגם למלאכי מעלה ולשרן של מצרים היה הדבר לפלא, וזה הוא כוונת הכתוב למה יאמרו מצרים לאמר ברעה, היינו בכח הרע שיש בהם עתה, בכח הזה הוציאם, כי גם אז היו עובדי ע"ז ומדוע יקצוף עליהם בעת, וכי יגרע בעת כחם הלא כאז כן עתה, ולזה יהיה ח"ו חילול ה' בעיני העמים הלילה, ותפילה כזאת היא יקר בעיני ה'. (ישמח ישראל, וע"ש בהרחבה)

ע"י כי תשא הגביהם אותם למעלה ראש

במד"ר (שמו"ר ל"ט, א') כי תשא אמר לו הקב"ה למשה חייבין לי ישראל מה שלוו הימני שנאמר כי תשא כמה דתימא כי תשה ברעיך (דברים כ"ד). אולי הפירוש כי הוא לימוד זכות על ישראל, שיודעים תמיד שחייבים להשי"ת, שיודעים שפלות מצבם וקוצר מעשיהם, כי עוד לא יצאו ידי חובתם חובת הקודש ואף מה שעושים יודעים כי הוא מצדו, ואולי זהו הרמז שמתרומה זו מהמחצית השקלים נעשו אדנים, שמרומז ג"כ להכנעה, תחתונים להבנין, כאסקופה הנדרסת והיו יסודות לכל הבנין, וכמו שהאריך בזה הכלי יקר, הרמז כי ענוה היא יסוד לכל הבנין אשר עליו כל בית ישראל נכון, ונראה אדנים שיש במשמעותו לשון אדנות ושררה, יען כל מי שעושה א"ע כאסקופה הנדרסת מלמטה נעשה אדון מלמעלה, כי כל מי שמשפיל

ווארט

ראיית פני הצדיקים ומגולותיה

ידיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה עד באו האהלה (ל"ב, ח').
דהנה העיקר לאדם ללמוד מהצדיק את מעשיו אשר עושה, יראה וישגיח על מעשיו הקדושים, ובזאת יעיר לבו בקרבנו ג"כ בקדושה להתחיל בעבודתו ית'.
וזוהו והביטו אחרי משה, ונצבו איש פתח אהלו רוצה לומר שהתחילו לעמוד על פתח והתחלה של קדושה הזאת לעשות כיו"ב. "עד בואו האהלה" מוסב
על "ונצבו איש פתח אהלו", רוצה לומר שהתחיל כל איש להתאמץ ולהתחיל בקדושה עד שזכה לבוא אל האהלה ממש.
(נועם אלימלך)

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

אם במדרגת עשיר שתשמח בחלקך בנך עדן, אעפ"כ לא ירבה ר"ל לא יחזיק
עצמו במדרגה יתירה וגדולה רק שאינו אלא מחצה כנ"ל (עיי' בד"ה זה
יתננו). והדל לא ימעיט פ"י הדל במצוות אעפ"כ לא יתייאש עצמו חלילה
לילך שובב בדרך לבו אלא אעפ"כ ישוב לה' לתת תרומת ה'. (נועם אלימלך)

**זה יתנו. פירש"י ז"ל: הראה לו כמין מטבע של אש ואמר לו כזה
יתנו.** פ"י כשהאדם נותן מטבע לצדקה יתן זאת בלב רשפי שלהבת "אש"
וזוהו כזה יתנו. (מאמר מרדכי, נדבורנא)

אנא חטא העם הזה חטאה גדולה. שמעתי מפי הרב המגיד המפורסם
מוה"ר ר' דובער ז"ל, שכל שם של עבירה הוא חיות עבירה, וזוהו החיות
עושה האדם עבירה. והתשובה וידידי שאדם מתוודה ופירש את העבירה הוא
מוציא חיות מקליפה שהוא שם עבירה שהוא עושה, ועל פי זה תירץ הרב
הנ"ל מה שאמר משה רבינו ע"ה אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו
להם אלהי זהב, ולכאורה למה הגדיל משה העבירה ופירש ביותר, רק כוננת
משה היתה להוציא החיות, שהוא שם עבירה מהקליפות, והעלה אותו
החיות לשרשו וכנ"ל. (גנוי יוסף [תלמיד המגיד])

"וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם". בפרשת השבוע אנו קוראים על
החטא הגדול ביותר של עם ישראל. חטא אשר הקב"ה מבטיח: "וביום פקדי
ופקדתי עליהם חטאתם". הקב"ה בעקבות חטא העגל כועס מאד על בני
ישראל ומבקש להשמידם. וכך מתאר משה את דברי ה' אליו בפרשת
ואתחנן (דברים ט"ד): "הֲרַף מִמֶּנִּי, וְאַשְׁמִידֵם, וְאַמְחָה אֶת-שְׁמֵם, מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם, וְאַעֲשֶׂה, אוֹתָךְ, לְגוֹי-עֲצוּם וָרָב, מִמֶּנִּי". וביום פקדי ופקדתי -
דורשים חז"ל שאין לך עונש בכל הדורות שאין בו פקידה מחטא העגל
(סנהדרין קב, א). זאת אומרת שכל הצרות שבאים על עם ישראל מקורם
בכפרת עוון חטא העגל.

נשאלת השאלה: הייתכן?! מדוע כל כך הרבה שנים ועדיין לא נשלמה
הכפרה?! התשובה לכך תובן על פי משל: למלך אחד היה שר אהוב מאד,
שאיתו היה המלך נועץ בכל ענייני המדינה. וכל אשר הוא עושה ה' מצליח
בידו... והנה יום אחד שגה השר. והמלך בחמתו נשבע שיפיל עליו סלע ענק
וכבד במטרה להורגו ומיד... לאחר שהתאוושש המלך מרוגזו התחרט על
אשר ביקש לעשות, אך כמלך לא יאה שלא יעמוד בדיבורו. מה אם כן
יעשה? מצד אחד לא ניתן לשנות את מאמר המלך והסלע חייב להיזרק על
השר, מאידך לא יכל המלך להרוג את השר שכל כך הוא אוהב... שר אחד
שהיה חברו הטוב של השר הנידון מצא פתרון למלך: "המלך יביא קוננו"
ויפרק את הסלע לאבני חצץ. בכל יום המלך יזרוק על השר אבן אחת. וכך
יצא שלבסוף הסלע כולו יושלך על השר הסורר. אומנם זה יכאב לו אך
מאידך יישאר הוא בחיים..."

הנמשל: הקב"ה גזר כליה על עם ישראל: "הֲרַף מִמֶּנִּי, וְאַשְׁמִידֵם, וְאַמְחָה
אֶת-שְׁמֵם, מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם... מצד אחד לא יכול המלך לחזור בו ומאידך אין
הוא רוצה להרוג את בניו מה עשה? "וביום פקדי ופקדתי" במקום כליה חז"ל
העדיף ה' לחלק את הגזירה לצרות קטנות בכל הדורות ובכך להשאיר אותנו
בחיים... ולכך כל היסורים שאנו עוברים בחיים, זה רק מאבניו אב הרחמן
שאוהב אותנו כמו שאוהב אב את בניו הנחמדים, ומידו לא תצא הרעות.

**כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת
וינפשו.** יש לומר למה התורה הסמיכה את שמירת שבת למלאכת המשכן, כי
ידוע שהמשכן נעשה לכפר על מעשה העגל, ונדבת המשכן היה לתקן מה
שפרקו נזמי זהב לעגל. כמפורש במדרש רבה (שמו"ד מ"ח ו') וברש"י ז"ל
(שיר השירים א' י"ג) וידוע גם שצריך האדם לתקן כל חטא וחטא שלא ישאר
רושם כלל וכלל, א"כ צריך לתקן מה שקלקל במעשה ובמחשבה, וזה
שקלקלו במעשה בחטא העגל בנדבתם שפרקו נזמי זהב, זה תיקנו בנדבה
שנתנו למלאכת המשכן, אבל מה שקלקלו בחטא המחשבה לא נתקן עדיין,
לזה נתן להם הקב"ה תיקון שישמרו שבת כי כל השומר שבת כהלכתו אפילו
עובד עבודה זרה פָּדוּר אָנוּש מוּחְלֵין לוֹ (שבת קיח:), על כן השבת היא תיקון
לחטא המחשבות זרות שהיה להם, ע"כ אחר ציווי השם על מלאכת המשכן
לתקן חטא המעשה - צוה להם שמירת שבת, לתקן גם חטא המחשבה,
ויכפר להם לגמרי חטא העגל ע"י שמירת שבת. (מאור ושמש)

ואמלא אותו רוח אלוקים בחכמה ובתבונה ובעצת ובכל מלאכה. י"ל
בזה לענ"ד, מה שחנני ה' ברחמי וברוב חסדיו, כי גלוי וידוע בשם אא"ז
זללה"ה, שאחר התפילה שאדם מתפלל צריך ליזהר במעשיו, כי עלול הוא
ליפול ח"ו לכעס, או לשאר דברים שאינם מהוגנים והיינו אם מתפלל במידת
יראה, נופל מזה אחר"כ בכעס חלילה וחס, ואם מתפלל במדת אהבה גדולה,
יכול לבוא לפעמים אחר"כ לאהבה שאינה צריכה, ומזה תבין בכל מידה
ומידה, ועצה היעוצה בזה הוא לסמוך תיכף אחר התפילה לדברי תורה או
למלאכה וזה יש לומר שמרומז בפסוק ואמלא אותו רוח אלוקים היינו רוח
ממלא לא דובר בתורה ותפילה, בחכמה ובתבונה ובעצת, ועוד מעלת אחת
יתירה הצריך לעבודת ה', ובכל מלאכה - היינו לסמוך תיכף אחר התפילה
על כל פנים לאיזה מלאכה, כמאמר התנא במשנה במסכת אבות (שם) כל
תורה שאין עמה מלאכה וגו' וגוררת עוון, ולזה אמר ובכל מלאכה, וק"ל.
(דגל מחנה אפרים)

ושמרו בני את השבת כו' (לא, טז). בו יבואר הגמ' (שבת קיח:): אלמלי
שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין. כי הנה כשאדם שומר שבת כראוי
ונכון, אז מזה השבת יש לו חיות ושפע על כל השבוע, בכדי לעבוד את ה' כל
השבוע. וכשאדם עובד את ה' כל השבוע אז בשבת הבאה קל בידו לשמור
כראוי, וכן לעולם יתנהג כך. ועל פי זה יתורץ הקושיא שבמקום אחר
(ירושלמי תענית פ"א ה"א) אמרו אלו שמרו ישראל שבת אחד, וכאן אמר
שתי שבתות. כי העיקר הוא שבת אחד, וכששומר שבת אחד אז עובד את ה'
בכל טהור כל השבוע, ומחמת זה קל לו לשמור שבת שני כראוי, ונמצא
שהעיקר הוא שמירת שבת אחד, כי ע"י שבת אחד ישמור שבת שני בקל, וכן
לעולם. וזוהו הרמז בפסוק ושמרו בני ישראל, שישמרו שבת אחד. לעשות
את השבת, זה שבת שני, ששמירת שבת שני יבוא לו בקל. וזוהו ושמרו בני
ישראל את השבת לעשות את השבת. (קדושת לוי, וכן כתב באמרי נחם בשם ר' אהרן מקלנין ז"ע)

העשיר לא ירבה. דאיתא בגמ' (אבות ד, א) איזהו עשיר השמח בחלקו, י"ל
הפ"י על דרך שאמרו חז"ל (חגיגה טו.) זכה נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן
לא זכה כו', ואמרו חז"ל איזהו עשיר כו' ר"ל שיהא בטוח בעשרו שחבירו לא
יטול חלקו בגן עדן רק הוא עצמו ישמח בחלקו הטוב, ואמר העשיר פ"י גם

מעשי צדיקים

לרגל יו"ד קדישא דכ"ק מרן רבינו רבי יהודה משה בן רבי יחיאל יוסף בעל רביה"ק "אמונת משה" זצוקללה"ה ז"ע ועכ"יא, הביא ליידינו הרה"ח רבי
יהודה משה מקובר שליט"א צרור סיפורים בישועות ובמופתים שנעשו ע"י רביה"ק ז"ע. תשואות חן חן לו, ותהא משכרתו שלימה מן השמים.

פועל ישועות
הנהגתו של רבינו את צאן מרעייתו הושתתה על אדני הפשטות וההסתרה. למרות,
שאורחות חייו הנלכבות לא נתנו למחיצות כל שהן אפשרות קיום, בכל זאת
הצליח רבינו להסתיר את דרכיו ומדריגותיו בחכמה נפלאה. גם בני ביתו
המקורבים ביותר לא היו בסוד שיח שרף הקודש, ודברים רבים ונשגבים נעלמו

גם כאשר נשענו על ידו היה מנסה להסתיר את גדלותו, והיה פוטר בביטול כל נסיון לייחס לו זאת. כאשר ראו בחוש את הישועה, תלה זאת בזכות אבותיו רבוה"ק ז"ע.

בורא רפואות[2]

הרה"ח ר' משה חיים טיברג ז"ל, מח"ס "אורות ישמח ישראל", סבל קשות מאננים בכליות. הוא הלך לרופא, ששלח אותו לעשות צילומים. כשחזר אל הרופא עם תוצאות הצילום, הוברר כי הוא חייב לעבור ניתוח. הלך רמ"ח לרבינו כדי לשאול בעצתו. אמר לו רבינו: "איך למחר לעשות ניתוח! גש לד"ר פריי בת"א, הוא ירשום לך תרופה שתועיל בלא צורך לנתח".

ציית ר' משה חיים למצוות רבינו, פנה לד"ר פריי, והראה לו את הצילומים. לאחר שעיין בהם הרופא קבע כי יש לעשות מיד ניתוח. אמר לו רמ"ח: "אני בא בשליחות הרבי מאלכסנדר, כדי שתעזור לי ללא צורך בניתוח!" אמר לו הד"ר: "אם הרבי אמר, אזי אבדוק שוב בצילומים". לאחר שהביט בצילומים בעיון רב הודה, כי אכן צדק הרבי, ואין צורך בניתוח. נתן לו תרופה, שסייעה לרפואתו, ורק כעבור כ"ה שנה הוצרך לעשות את הניתוח[3].

אחד ממקורבי רבינו הוצרך לעבור ניתוח, הלה שלח את בנו להזכירו אצל רבינו. אמר לו הרבי: "אביך יודע את דעתך, שאני מתנגד בדרך כלל לניתוחים, אולם, במקרה זה סבורני, שיעבור את הניתוח. אולם ביום המיועד לניתוח בוא אלי שנית". ביום הניתוח חזר הבן, ובא אל רבינו. אמר לו הרבי, "אמור לאביך שיעשה שני דברים: א. שיבטיח סכום כסף כלשהו לצדקה, ב. שיאמר באותו יום את אגרת הרמב"ן, כי ע"ז כתב הרמב"ן "בכל יום שתקראנה יענוך מן השמים", ואע"פ שהרמב"ן כתב זאת לבנו, ברם מקובל אצלנו מאבותינו רבוה"ק, שכוננתו היתה לכל מי שיקרא אותה". וסיים רבינו דבריו: "אביך יעשה את המוטל עליו, ואני אעשה את המוטל עליו!" וכמוכן שהניתוח עבר בהצלחה[4].

אשתו של אחד מאנ"ש חלתה במחלה קשה. הרופאים שבדקו אותה אמרו, שסופה קרב. אותו חסיד נכנס לרבינו והזכירה בפניו. אמר לו רבינו:

"רבות מחשבות בלב איש" הרופאים חושבים כל מיני דברים, אבל, ועצת ה' "היא" תקום, רצון השי"ת הוא שאשתך תקום ממטתה בריאה ושלומה. וחזר רבינו ג' פעמים ואמר "היא תקום" "היא תקום"... וכך הוה, שהאשה הבריאה באופן פלאי לתדהמת הרופא שטיפל בה[5].

לר' קופל בוימן ז"ל מרמת גן, היתה אחות שהתגוררה בקנדה, ונולד לה בן אילם ל"ע. הלכה עמו לרופאים רבים, אך אף אחד מהם לא הצליח למצוא מזור ותרופה. בצר לה שלחה האחות מכתב אל אחיה, וביקשה ממנו, שיכנס לצדיקים בארץ ישראל ויבקש ברכה על בנה. נכנס ר' קופל לרבינו[6], וסיפר לו את המעשה. לקח רבינו גליון נייר, רשם בו דבר מה בכת"ק, שם אותו במעטפה, ומסרה לר' קופל, באומרו: "שלח מעטפה זו לאחותך, ואמור לה, שתניח אותה תחת הכר של בנה, ותפתחה רק בסמוך למועד בר המצוה שלו!" עשתה האם כמצות רבינו, וציפתה לישועת ה'.

זמן קצר לפני היותו בר מצוה דיברו ההורים ביניהם שלא לערוך לו סעודת "בר מצוה" רבוב עם אלא רק למנין מצומצם. יום אחד שמעה לפתע האם את בנה, צועק "אמא!" אני רוצה שיערכו לי בר מצוה כמו לכל האחים שלי. בשומעה את בנה מדבר בפעם הראשונה בחייו לא החזיקה מעמד, ודמעות גיל ולגו מעיניה. בסעודת הבר מצוה נתנו ההורים הנרגשים לרב הקהילה שיפתח את המעטפה שהיתה מונחת תחת הכר, ובה היה כתוב "יתחיל לדבר כמה ימים לפני הבר מצוה". ההורים הנרגשים הקליטו את דרשת בר המצוה שלו, ושלחו את סרט ההקלטה אל האח שימסרו לרבינו, ויודה לו על הנס, שנעשה על ידו.

אולם, כאשר הגיע האח עם הקלטת להודות לרבינו על ישועתו הגדולה, ביטל רבינו את דבריו, ואמר, שאינו רוצה לשמוע יותר מזה[7].

לאחר מאנ"ש נולדה בת, מיד לאחר הלידה אובחנה אצלה מחלה קשה. הרופאים עמדו חסרי אונים, ולא ידעו כיצד להתמודד עם המחלה. נכנס אבי הילדה לרבינו, סיפר לו את המעשה וביקש את ברכתו כי ילדתו תרפא.

אמר לו רבינו: הרי עכשיו נמצאים אנו סמוך ל"ג בעומר, תקרא לכתך "שמעוניה" ע"ש התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי, והרי אמרו חז"ל (ברכות דף ט.) "כדאי הוא ר' שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק", ודאי, שזכותו של אותו צדיק תפעל לרפואת בתך.

עשה אבי הילדה, כפי שציווהו רבינו, ומיד אח"כ הבריאה לגמרי, ויהי לנס[8].

מעשה באחד מאנ"ש, שבנו לא דיבר ואף לא הוציא הגה מפיו עד גיל שנתיים. בצר לו פנה לרבינו, וביקש את ברכתו. אמר לו רבינו "הגמ' במסכת ברכות (דף מ.) אומרת "אין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן", וא"כ, תן לבנך לאכול מצה, שבה מרגישים בצורה הטובה ביותר את טעם הדגן, כי היא

ללא שום תוספות רק מדגן ומים, ובעז"ה יתחיל בנך לדבר כאחד האדם". עשה האב כמצווה, ואכן התחיל בנו לדבר כאחד האדם[9].

לאחד מחשובי אנ"ש היה אחייו, אשר סבל ממחלת הנפילה. ביקש הלה מדודו, שיזכירו אצל רבינו לרפואה. כתב לו רבינו קמיע, וציוה עליו להניח אותה על לבו כל הזמן. לאחר תקופה קצרה נעלמה המחלה כלא היתה. כשהוריד יום אחד את הקמיע מעל לבו, חזרה אליו המחלה[10].

בשנותיו הראשונות של רבינו בארה"ק, טרם התמנותו בעטרת ההנהגה, היתה תקופה בה חלתה הרבנית, והווצקה לאישופז בבית חולים. מקורבו של רבינו הרה"ח ר' יצחק מרדכי וינר מחשובי אנ"ש בירושלים, הזמין את רבינו לסעוד בביתו מידי יום את סעודת הצהריים.

באחד הימים חלתה נכדתו של אותו חסיד. אשתו רצתה ללכת לרופא ולברר את פרטי המחלה, אולם נזכרה שרבינו צריך לבוא לאכול, ואם תלך אל הרופא לא תספיק להכין את האוכל לרבינו.

אמרה בליבה: "הרי רבי יהודה משה אמור לבוא, וודאי בזכות לימוד תורתו אשר חשובה בשמים, תרפא נכדתי". כאשר הגיע רבינו לסעודת הצהריים, הבריאה הנכדה[11].

בתקופה שנבנה בית המדרש החדש ברחוב אחיעזר, עסק בעבודת הבניה קבלן לעבודות שלד. הוא היה חשוך בנים, וכאשר התוודע אל רבינו ביקש ממנו ברכה, כי יזכה להפקד בזש"ק. רבינו הבטיחו, ולתקופת השנה נולד לו בן. כאות תודה קנה זוג רימוני כסף לעטר בהם ספר תורה, והביאם דורון לרבינו[12].

אברך מחסידי ברסלב, שהיה ממקורבי רבינו, לא נפקד בזש"ק שנים אחדות אחר נישואיו. היה זה בשנת תשל"ג - שנתו האחרונה של רבינו עלי אדמות - שנכנס אליו אברך זה ותינה בפניו את מר ליבו. אמר לו רבינו: "תאמרו אתה וזוגתך בכל שבת את אגרת הרמב"ן, וכך תיחדו קופת צדקה מיוחדת ל"הכנסת כלה", בה תשימו אתה והיא בכל יום מטבע, וכאשר היא תהיה בחודש התשיעי, תעבירו את הכסף מהקופה לכלה עניה". התעניין האברך לדעת מהו מקור הסגולות האלו ומה שייכותן לכעייה שלו. אמר לו רבינו, כי כך הוא מקובל מרבותיו, הוסיף ואמר לו: "הרי איתא בחז"ל (פסחים ח.) "האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחי' בני הרי זה צדיק גמור". כעבור תקופה קצרה נתעברה אשתו. כאשר בא לבשר זאת לרבינו, אמר לו כי כאשר תלד יבוא אליו שנית. תקופה קצרה אחר כך נסתלק רבינו לגנזי מרומים. חודש לאחר מכן חלם אותו אברך, כי הוא רואה את רבינו, האומר לו כדברים הללו: "אשתך תלד אי"ה בן זכר! והברית תחול ביום המיוחד ביותר לחסידי ברסלב!" ואכן, בן נולד לו בכ"ד אלול, והברית היתה בראש השנה ב"קבוצת" של חסידי ברסלב במירון[13].

עינים צופיות למרחוק

לאחר ששידך הרה"ח ר' יעקב הכהן כ"ץ ז"ל מירושלים את בנו הצעיר, חיפש דירה לבנו זמן רב ולא עלה בידו למצוא דירה מתאימה. פנה הוא לרבינו, שיאציל עליו ברכה שיזכה לקנות דירה במהרה. שאלו רבינו "האם קבעו כבר את זמן החתונה", השיב לו ר' יעקב שהמחותן אינו רוצה, שיקבעו זמן חתונה, כל עוד שלא נמצאה דירה. אמר רבינו שילך למחותן, ויאמר לו בשמו, כי יקבעו זמן חתונה. והוסיף ואמר לו, כי כאשר יקבעו זמן, יודיעו לו זאת והוא יתן מיד "דרשה געשאנק" [דורון דרשה]. הלך ר' יעקב למחותן ואמר לו את דברי רבינו שכאשר יקבעו זמן חתונה, ימצאו דירה מיד". הסכים המחותן, וקבעו את מועד החתונה. רבינו נתן "דרשה געשאנק" כאשר אמר, ואכן תוך זמן קצר מצאו דירה טובה[14].

בחור שהיה מקורב מאוד לרבינו, נאלץ מסיבות שונות להתגייס לצבא. לפני גיוסו נכנס לרבינו לקבל את ברכתו. אמר לו רבינו, שיקבל על עצמו, להקפיד בכל תוקף על הנחת תפילין בכל יום, על שמירת שבת כהלכתה, ועל אמירת אגרת הרמב"ן בכל יום. ידע הבחור שאגרתו של הרמב"ן חשובה מאוד אצל רבינו, ואף הורה לבחוריו אנ"ש לאמרה בכל יום. אך בכל זאת תמה מאוד על כך שרבינו משווה את אמירת אגרת הרמב"ן להנחת תפילין ושמירת שבת, שהם יסודות הדת. ברם, היותו מקושר לרבינו כל שנותיו גרם לכך שיקבל על עצמו לקיים את דברי רבינו ללא ערעור. זמן רב הקפיד מאוד לומר את אגרת הרמב"ן מדי יום ביומו, כשלפעמים הוא נזכר שוב בתמיהתו, על שרבינו מצא לנכון להורות לו לומר את אגרת הרמב"ן בכל יום. בוקר אחד יצאה קבוצתו לטייל, והוא התעכב בבסיס כדי לומר את אגרת הרמב"ן. לפתע שמע רעש אדיר וחזק. רץ הוא החוצה, ובהלה לראות מה קרה, ונחרד בראותו, שזה עתה נפלה פצצה על הקבוצה, וכולם נהרגו רח"ל.

עתה נתבהרה לו הוראתו של רבינו, לומר את אגרת הרמב"ן בכל יום, אשר היא הצילה את

חזקנו קורא נא

לחזקת ולעידוד לימים אלו

בכח השמחה להשפיע טוב וברכה לעם ישראל

המקומות הראו בני ישראל כח ועוצמה רבה נגד הערב רב, ולא רצו לשמוע להם כלל וכלל. אבל פה שהם חטאו, זה היה ברגעים של חלישות הדעת, ואז הערב מצא את הזמן לנכון להכניס בתוך ליבות בני ישראל שיעבדו את העגל.

ה"חזקוני" שואל על המקום: "וכי שוטים היו לומר כי עגל זה שנעשה היום מזהב הוציאם ממצרים?" ומתריך, "אלא מצינו חרטומים ותרפים ואיכות וידעונים שיש בהם רוח טומאה, והם סברו מזה שהיה בו רוח טהור, ולכך אמרו: אלה אלהיך ישראל. ולנסות ברייתו לפני מדת הרחמים נתן הקדוש ברוך הוא כח ברוח טומאה, כמו שמצינו: כי יקום בקרבך נביא ונתן לך אות או מופת ובא האות והמופת וגו' כי מנסה ה' אלהיכם אתכם וגו'.

ומדבריו הק' רואים שכל מה שנעשה בחטא העגל, זה דברים שהקב"ה נסיון בידי בני ישראל, שכך היא דרכו של הקב"ה להעמיד בנסיון לדעת איך יעבור זאת, ואיך יקבל הדברים. וכך היה במעשה דידן בחטא העגל, שהקב"ה הכין זאת מראש שיעשו העגל ויעבדו אותו, ואז יכופר להן העוון, 'ונסלח לכל העם'.

...

ודבר בעיתו מה טוב, בחודש שמרבים בו שמחה, ועומדים אנו בתוך שער השלושים יום קודם החג הקרב ובא, שנצטוו להיות תמיד בשמחה, וכמאמר הכתוב (דברים כ"ח, מ"ז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךךך בשמחה ובטוב לבב" באים דברים לא טובים לעולם חלילה, ומשמע מכך שבזכות השמחה באים לאדם השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות בכלליות ובפרטיות. והשמחה שהייתה מנת חלקינו בימי הפורים, צריכים אנו לקחת אותם למשך השנה הבעל"ט וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם' (מגילת אסתר ט', כ"ח), והם וחלילה לא לתת ליציה"ר לקחת מידינו את השמחה, כי זה שווה בפי מונים ממאה אלף דולרים גשמיים.

והדברים מבוארים עפ"י דברי כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א, בדברות קדשו בליל שב"פ ק' תצוה (תשפ"א), וז"ל: "ואפשר לבאר הכתובים (אסתר ד', א' - ד') 'ויקרא מרדכי את בגדיו וגו' ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו", ויש להבין מה חשבה אסתר במה ששלחה למרדכי בגדים, וכי חשבה שמחמת חוסר בגדים לבש שק ואפר, ולכאורה מה תועיל בזה בשליחת בגדים אחרים, הלא מדעת קרה אותם, מחמת סיגוף וצער, וגם אלו האחרים יקרעם. וביאר בספד"ק תפארת שלמה (רמזי פורים) שמרדכי ואסתר היו מחולקים בדעות שונות, כי מרדכי עלה בדעתו להצמיח ישועה לישראל ע"י סיגופים ותענית מחמת צער גלות השכינה, אך אסתר רוח אחרת הייתה עמה, עבדו את ה' בשמחה (תהלים ק', ב'), וזוהו יתעורר הרחמים, כי עזו וחדוה במקומו (דה"א א' ט"ז, כ"ז), ואין השכינה שורה מתוך העצבות (שבת ל:), וזה היה כוונתה כששלחה הבגדים, להביא את מרדכי לידי שמחה. לכן בעת צמיחת הישועה בשם פקודת המלך נתן המן יקר למרדכי, וירכיבהו ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו (אסתר ו', י"א) מפורש, בתרגום שני (שם) ששלחה אסתר והביאה כ"ז אלף נושאי כלי זמר והלכו לפניו בכל העיר וקראו 'ככה יעשה לאיש', שהתחכמה להביא את מרדכי לשמחה, וכאשר בא לשמחה, לנכון היה בכוחו לעורר עוד רחמים וחסדים, להציל את ישראל ממות לחיים".

ואין המקום להרחיב עוד, לאחר דברות קדשו, שבכח השמחה לבטל כל גזירות קשות ורעות. והענין הוא, ביאר א' הצדיקים, ש'שמחה' זה ש"ם ח"ה, ח"ה בגי' אה"ד. להורות בא, שיהודי בשמחה הוא זוכה לייחד את עצמו עם ה' אחד ושמו אחד.

וה' יעזרינו תמיד להיות בשמחה, ולקחת את כל ההשפעות הטובות מימי הפורים העליל"ט שילוו אותנו למשך השנה הבעל"ט, ולעוד ימים ושנים. ולהיות כלי מחזיק לברכה לקבל את כל ההשפעות הטובות, עדי נזכה לנאולה השלימה בקרוב ובימינו אמן ואמן.

ידידים קרובים אחד אל השני היו שמעון ולוי. היו משתפים את רגשות לבם הן בשעות הטובות והן בשעות הקשות. ההבדל ביניהם היה, ששמעון היה איש מצליח, והוא עבד למחיתו, ועשה משכורת משוכחת. והיה מפרנס את עצמו ואת בני ביתו באופן נאה ביותר, ואף היה מכבד אותם במותרות. ואילו ידידו הקרוב אל ליבו - לוי, היה איש עני וחסר כל, שבקושי לסגור את החודש בדברים המינאמלים היה בידו, וגם זה כמעט ולא. והיה מגלגל חובות על גבי חובות, כך שלא חשב כלל על מותרות חלילה.

אנשי בשורה באו ביום בהיר בהצעה מפתה אל לוי, על עסקה מיוחדת שיכולה להניב רווחים נאים ומכובדים שיפרנס את עצמו ואת בני ביתו בהשקט ובטח. אמנם צריך לקנות השקעה זו בסך של מאה אלף דולרים (!). הוא ביקש מהם כמה ימים, ויהיה לו את הסכום בידו.

הוא מיד ניסה ללכת לגמחיה"ם או לבנקים ולבקש שיאותו לתת לו את ההלוואה עם סכום כה גדול. אבל אף אחד לא רצה להלוות לו, לא רק מאה אלף, אלא אפילו סכום כל שהוא. חוץ מאחד שהסכים להלוות לו, בתנאי שיחתים ערב על כל הסכום.

לוי הלך לידידו הקרוב אליו - שמעון, והחל לפרט בפניו את כל העסקה, והרווחים המובטחים שיכולים להניב מכך. ושהוא צריך סכום של מאה אלף דולרים, ואין את בידו. ולכן הוא הלך לבקש את עזרת הארגוני חסד, ומישהו מוכן להלוות לו את הסכום כולו, בתנאי שיהיה ערב. ולכן לוי ביקש משמעון שיאותו לו לחתום לו כערב על ההלוואה.

שמעון לא רק שהוא לא הסכים לחתום לו על ערבות, אלא גם ניסה לשכנע את לוי שירד מהעסקה, ושהוא לא נראה בעיניו. אבל לוי לא נח לרגע, והוא ניסה בכל הכוח לשכנע את שמעון, אבל נתקל בחומה בצורה, ונפרדו לשלום. מעיתים לעיתים היה שולח לוי לשמעון כל מיני דברים, וניסה לדבר אל ליבו של שמעון שיחתום לו על ערבות, אבל בשום פנים ואופן שמעון לא הסכים. עד...

עד שיום א' שמעון לא הרגיש טוב, ואז לוי הגיע שוב לביתו, על כל מיני מאכלים ערבים ומשובחים, וניסה להתנות באוזנו את כל הקורות העוברים עליו, ואיך שלאחר העסקה בוודאי הוא יקיים את מאמר הכתוב "מאשפות ירים אביון" והוא יוכל לצאת מהצרה לרווחה, ויוכל להאכיל את ילדיו בלי שום טרדות ומניעות. ושמעון חתם על הערבות. לא עבו ימים מועטים והעסקה נפלה לה כרעם ביום בהיר. לוי פשט רגל. ושמעון היה צריך לשלם את כל החוב במלואו. ואז שמעון חשב בליבו על הרגעים החלשים שהצליח לוי להוציא ממנו חתימה, לאחר שעמד כמה זמן רב כחומה בצורה לא לחתום לו כלל וכלל.

בפרשת השבוע נקרא בסדרא על מעשה העגל שעשו בני ישראל, בין הדברים שנאמרו לאחר מעשה העגל (ל"ב, ד') "ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים", מבאר רש"י (ומקור הדברים הם במדרש רבה מ"ב, ח') "ולא נאמר 'אלה אלהינו', מכאן שערב רב שעלו ממצרים הם שנקהלו על אהרן והם שעשוהו, ואח"כ הטעו את ישראל אחריו".

אמור מעתה שבני ישראל יצאו ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה, וראו את כל האותות והמופתים בקריעת ים סוף מה שלא ראו הנביאים הגדולים. וזכו לאכילת מן במדבר - בארץ לא זרועה. ולקבלת התורה בהר סיני. וכאן הם באים ועושים את העגל, לכאורה מה ראו בני ישראל לחטוא כך לאלוקינו שבשמים וארץ? אלא מה, לפי דברי רש"י מתורץ לנו יפה, שערב רב ליוה אותם וניסה לפתות אותם שיעשו את עוון העגל, אבל בכל החניות ובכל

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

עלוך זה נתרם

נודב לע"נ

הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ולע"נ האשה החשובה מרת רבקה בת הרב משה חיים ע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ

הרב נפתלי הרץ בן הרב יוחנן דב הלוי ז"ל נלב"ע י"ב חשוון ת. נ. צ. ב. ה.

זכויות הרבים לעילוי ולטו"נ מרן רבינו רבי יהודה משה בן רבי יחיאל צבי זצוקללה"ה זי"ע בעל "אמונת משה" נלב"ע כ"ג אדר א' תשל"ג ת. נ. צ. ב. ה.

ניתן לתרום בעמדות "נדרים פלוס" ע"ש עלון "אשרי האיש" קו "זמותק לחי"י" 04.847.30.50

המעוניין לתרום להוצאות העלוך להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוס הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ג - 540321 ע"ש ישראל בנימין פינגבוס. ניתן לתרום מכספי מעשר.